

Téma: **Dej odvahy včas slyšet**

Vyprávíme podle: Ezd 1,1; 3,1-4.10-13; 4,1-5.11-24; 5,1-2; 6,1-7.13-14

24.2.2008

3. neděle postní

1. MOTIVAČNÍ UVEDENÍ**a) Pro všechny věkové skupiny; postavy spíše neznalé**

Říká vám něco jméno Ageus? Kam byste ho zařadili - mezi učedníky, praotce, bojovníky, kouzelníky, proroky? Víte, co měli takoví proroci na práci?

b) Pro střední a starší školní věk

Byli jste někdy na dlouho z domova pryč? Těšili jste se domů, stýskalo se vám? Co může člověku pomoci, aby to stýskání přežil? (*Povídat si s někým; popisovat někomu, jak vypadá jeho pokoj; prohlížet si s někým fotky rodičů, sourozenců; telefonovat si.?*)

c) Pro předškolní děti

Co všechno potřebujeme k životu? (*Dětem můžete ukázat obrázky, ať se inspiřují; nebo děti své nápady promyslí a druhým pantomimou předvádějí, ať hádají. Až dáte pestrobarevný seznam jídel, pití, ošacení, hraček, kamarádů, domovů, vzduchu atd. dohromady, zeptejte se, co nám tyto věci dávají? Co ještě potřebujeme? Co nám dává Bůh?*)

2. POZNÁMKY K TEXTU A JEHO KATECHETICKÉMU VYUŽITÍ

- **Ageus** byl jedním z tzv. malých proroků a první, jenž působil po návratu Izraelců z babylonského zajetí. Sám se prý narodil v Babyloně; v Jeruzalémě se však jeho život skončil. Sám tedy nepoznal, jaké to je muset opustit domov, svůj dům, rodnou hroudu darovanou Bohem, někde v cizím kraji rozbit stan a douat, že to je jen na dobu přechodnou. Ale i když Ageus sám vyhnaní neprožil, zřejmě už v dětství naslouchal těm, kteří si vyprávěli o tom, co zažili, i o svém pravém domově, ze kterého museli odejít.

Po návratu Izraelců do Palestiny se stalo slovo Hospodinovo skrze proroka Agea (Ag 1,1). Jméno Ageus znamená sváteční; chce se tím říci, že se Ageus počítá mezi proroky za svátečního - objevil se, vystoupil s důležitým poselstvím a už nikdy před lid nepředstoupil? Nebo se jeho vystoupení týkalo věci neobyčejné, 'sváteční'? Ageus předstoupil před lid s poselstvím: pokračujte ve stavbě chrámu Hospodinova. Máte zvelebené domy, upravené zahrady, dobře zoraná pole, ale příbytek Hospodinův je v rozvalinách! Sejte mnoho, a sklízíte málo (Ag 1, 6a). Ageus svým poselstvím podněcoval lid ke stavbě chrámu a utvrzoval je ve víře, že Bůh bude při nich během stavby stát a oni své dílo dokončí.

- O době po babylónském exilu nám vypravují dvě knihy Starého zákona: Ezdráš a Nehemjáš. Podrobně líčí, jak se po pádu babylonské říše ujali vlády Peršané. Jejich nejznámější král Kýros dovolil (r. 538 př. Kr.) části Izraelců, kteří žili v exilu, **návrat** do země otců, obnovu rozbořeného Jeruzaléma i chrámu, obdělávání půdy a jiné potřebné věci - jen když přitom budou uznávat perské panství. Po sedmdesáti letech se tedy vyhnaní navracejí domů a Ezdráš s Nehemjášem nám tuto událost i velkou eu orii z ní zprostředkovávají. Pravděpodobně v roce 536 př. Kr. při oslavách podzimních svátků v Jeruzalémě byly položeny základy ke stavbě chrámu.

- Po příchodu do otcovské země nebylo jednoduché hned začít s nastolováním dřívější situace, s budováním něčeho, co nikomu z tamějších po 70 let nechybělo. V onom příběhu můžeme číst, že se navrátilí Izraelci potýkali s četnými **protivenstvými** a zamítavými projevy vůči jejich aktivitám obnovit chrám či Jeruzalém.

Judovi a Benjamínovi 'protivníci' (Ezd 4,1) nebo též 'lid země' (v.4) prosí o možnost pomáhat při stavbě chrámu, ale od Izraelců se jim dostane zamítavé odpovědi. Vypravěč to vnímá jako snahu o úmyslné zhatění stavby Hospodinova chrámu. Současně je z příběhu patrné úsilí o udržení čistoty židovského náboženství a o vymezení vůči směšování s cizinci. Ezd 4 pojedná

nává souhrnně o všech takových kauzách i o tom, jak protivníci stavby postupně uspějí i u perského krále. Následkem rozhodnutí jeho dvora byly veškeré práce Izraelců pozastaveny.

- A právě tehdy, když upadali do letargie či skepse, že není možné pokračovat ve stavbě chrámu, vystupuje Ageus a **návádá lid k obnově stavby chrámu**. V tom čase se místodržící perského krále dotazují, zda jsou Izraelci oprávněni stavět chrám i hradby města (Ezd 6). Král Dareios přikazuje svým úředníkům, aby důkladně prozkoumali všechny staré spisy, které se toho týkají. Na základě těchto spisů pak rozhodne, že práce mohou pokračovat, a okolo roku 515 př. Kr. byl chrám dokončen.

3. FORMULACE TÉMATU

žádný prorok neexistuje bez Boha ni člověka. Lidem prorok přináší zprávu, uchu libou či neveselou; Bohu dokáže naslouchat a tlumočit jeho vůli. Možná i Ageus - jako ostatní - upadl do letargie, zapomnění, pocitu spokojenosti po návratu a skepse z nemožnosti dostat se přes úřady ke stavbě chrámu. Ale zaslechl Hospodinovo slovo, které se k němu v pravý čas stalo, a to slovo - pro mnohé nelibé - nesl s odvahou dál k lidem.

ÚSKALÍ TEXTU, TÉMATU A LINIE PŘÍBĚHU

Fakt, že do babylonského vyhnanství byla odvedena pouze část Izraelců, není pro děti podstatný a mohl by ve vyprávění umenšit důležitost události vyhnanství a návratu; proto ho doporučuji vynechat. Rovněž nezabíhejte do detailů dvojího ověřování oprávněnosti staveb; zejména pro mladší děti by tyto in ormace zastiňovaly linii příběhu.

Úskalí se pro děti může skrývat v (ne)pochození vykázaní protivníků Judy a Benjamína neboli 'lidu země' ze stavby chrámu. Za žádostí protivníků můžeme vidět snahu participovat na tom novém, které se objevilo v krajině s návratem Izraelců; snahu naklonit si nová božstva - Hospodina Boha. Odmítnutí Izraelců neznamená pohrdání lidskou pomocí ani odlišným náboženským vyznáním; spíše jde o to, že si uvědomili vlastní cestu víry a zároveň i její křehkost v přítomnosti jiných náboženských skupin.

Před začátkem budování nového chrámu konají Izraelci bohoslužbu. Smyslem nebylo naklonit si Boha či předem pojistit zdárný průchod věcí příštích. To by byla magie, manipulace s Boží vůlí. Bohoslužba je oslavou obnovení chrámové práce.

OSNOVA VYPRÁVĚNÍ**a) Pro předškolní děti**

Osnova plynule navazuje na motivační uvedení bodu **c)**. Záměrně se vyhýbá prvnímu nezdařilému pokusu o stavbu chrámu, zápletkám s protivníky stavby či ověřování oprávněnosti stavby. Osnova podtrhuje jednoduchou a zároveň nejpodstatnější myšlenku příběhu.

- I. Lidé se navracejí ze zajetí a zvelebují vlastní domy,
- II. na chrám Hospodinův však zapomínají.
- III. Ageus se lidu ptá: Co vám váš dům (ne)může dát?
- IV. Postavte chrám Bohu! A lidé se pouštějí do stavby;
- V. s velkou slávou a radostí je chrám dokončen

b) Pro školní věk

Osnova navazuje na motivační uvedení bodu **a)** i **b)**. Z bodu **a)** se uvedení napojí na příběh v momentě, když zmíníte, že i Ageus byl mezi těmi, kteří přišli z Babylóna. Bod **b)** s osnovou spojuje radost, když se někdo navrací domů.

- I. Radostný návrat izraelského lidu ze zajetí
- II. Lid koná bohoslužbu a pouští se do stavby chrámu
- III. Nepřátelé Izraelců se stávají odpůrci stavby a práce na stavbě jsou zastaveny
- IV. Lidé pečují o vlastní domy, na chrám zapomínají
- V. Čas, kdy se stalo slovo Hospodinovo skrze proroka Agea

- VI. Lid se vzchopí a pustí se znovu do práce
 VII. Král Dareios vydává rozkaz: „nerušit práci na chrámě“
 VIII. Chrám je dokončen a lid v něm slaví bohoslužbu

6.) K PRÁCI S PRACOVNÍM LISTEM

*Pracovní list lze použít kdykoliv; některé části však sami vy-
 bízejí k vypracování před, během či až po vyprávění.*

Co už o Ageovi vím?

Lze využít v úvodu (viz bod **1 Motivační uvedení**); v motivační části mohou děti samy heslovitě vpisovat anebo v symbolech zobrazovat vše, co o „poslání“ proroků vědí.

Co nám zpívá na naší cestu víry?

během vyprávění či po něm můžete s dětmi vymyslet sloku o Ageovi do písně: *A zástup stále přichází a zas jde dál.* a napsat ji na pracovní list. (Viz bod **7 liturgický rámeček**, Písně)

Kde se Ageova písnička ozývá v bibli

- tam, kde biblická postava zažívá odloučení od své otcovské země a zároveň může prožít i radost z návratu. (Např. Jákob u Lášana a setkání s Ezauem; Noemi z příběhu Rút.)

- tam, kde se stalo slovo Hospodinovo skrze proroka.

- tam, kde se Boží lid rozhoduje, jestli se přizpůsobí okolí - nebo zůstane sám svůj.

Moje okénko

Prázdný rámeček slouží k vymalování po vyprávění (např. stavba chrámu, viz **6.C Tip na akci**).

Nebo se pokuste s dětmi najít a nalepit vhodný obrázek k tématu. Budete-li se hledání obrázku věnovat hned po vyprávění, předpokládá to, abyste měli po ruce několik obrázkových časopisů, ve kterých budou děti moci hledat vhodný obrázek k tématu: **ej odvahu včas slyšet** (jeden radí druhému; někdo, kdo nechce od druhého vůbec nic slyšet; jeden napomíná jící druhého).

Co mě v příběhu oslovilo. Za co bych chtěl prosit

Děti napíší, co je v příběhu o Ageovi oslovilo. Společně si to pak můžete přečíst, mluvit o tom a společně či každý zvlášť vytvořit krátkou prosbu. Na závěr jednotlivé prosby můžete zahrnout do společné modlitby. (Viz **9 Modlitba**)

6. B) K PRÁCI S POSTAVIČKAMI

Vyberte - nejlépe po vyprávění i práci s pracovním listem - s dětmi jednu postavičku, nebo nakreslete vlastní, která podle nich nejlépe charakterizuje Agea; co Ageus lidem přinesl. Obkreslete, vybarvěte a dokreslete výraz ve tváři, či všelijak jinak ozdobte, vystřihněte a zavěste do řady svědků za poslední postavu, v tomto případě za Ester.

6. C) TIP NA AKCI

Z kostek postavte anebo z barevných papírů ve tvaru cihel společně na papír nalepte kostel

S menšími dětmi si můžete zahrát na „Peška“; sic on neprobouzí slovem ☺

6.) PODNĚTY K ROZHOVORU

- Znáte nějakého člověka či literární postavu, která se ocitla daleko od svého domova? Díky čemu a jakým způsobem přežival toto nelehké období?
- Trávili jste někdy dlouhý čas (třeba o prázdninách) mimo domov? Stýskalo se vám; po čem nejvíce? Jaké to je vrátit se domů? Co jste dělali jako první, když jste vešli do svého pokoje?
- Co se dá dělat s tím, když nám někdo maří práci?
- Víte, čemu se říká ekumena? Je dobré, abychom byli v kontaktu s lidmi ostatních vyznání? Je zapotřebí, abychom ním spolupracovali? Do jaké míry můžeme ustupovat ze své cesty víry?
- Je dobré trvat vždy na svém, i když takový postoj vyvolá nepochopení a nepřátelství? Kdy je takový postoj nutný?
- Co potřebujeme, když chceme postavit dům? Je možné začít s pracemi i bez stavebního povolení?

7. LITURGICKÝ RÁMEC

Vstupní verš: Ž 27,4

O jedno jsem prosil Hospodina a jen o to budu usilovat: abych v domě Hospodinově směl bydlet po všechny dny, co živ budu, abych patřil na Hospodinovu vládlost a zpytoval jeho vůli v chrámu.

Písně:

Průvodní:

Lid je zpátky v Judsku - zpívej!

Jak je těžké rozbourané obnovit...

Ageus dodává víru

a chrám se daří postavit - zástup jde dál.

(nápěv Marie má dítě, S 181)

K svobodě je dlouhé putování (S 135); Prosba (BTS 34, S 278); Vše, co má dýchání (BTS 16); Bojujte, bojujte dál (S 17); Poděkujme svému Pánu (BTS 28); Pán Bůh je síla má (EZ 182, BTS 42); Bůh je záštita má (S 23); Radujte se, bratři (S 284); Pane, slyš náš hlas (S 248); Dej odvahu včas slyšet (D 673)

Čtení: Ezd 1, 1-5

8. VYPRÁVĚNÍ

I. JAK TO BYLO V BABYLÓNĚ

Ageus byl zadýchaný, když usedal na kámen a začal dloubat klackem do hlíny. Přitom vzpomínal, je-li to dávno či není, co jako kluk sedával při západu slunka se staršími a naslouchal jejich zkazkám o domově, jejich písni o otcovské zemi, odkud byli násilím odvléčeni. Ageus už dneska neví, o čem přesně vyprávěli, na to byl příliš malý, jen mu z toho utkvěl ten obrovský žal a stesk. A pokaždé, když si na to vzpomene, běhá mu mráz po zádech. Snad Hospodin Bůh dá., jako včera slyší ta slova s nimiž se stařešinové vždycky rozcházel ze svého podvečerního posezení do svých babylonských domovů. A v ten okamžik se Agea zároveň dotkla vlna ohromné naděje a víry, že v Babylóně nezůstanou až do své smrti.

II. JAK TO BYLO DOMA

Mezitím se dech Ageův zpomalil a on se napřimil a pomalu rozhlédl po krajině. Tak to je ona, země otců; země, kterou jim Hospodin Bůh dal a do které se navrátili. Už ani neví, jak je to dávno, co přišli. Radost z toho, že jsou všichni opět tam, kde toužili být, doma, na svém a ve svém, jako by vyprchávala. Po příchodu se všichni sebrali a společně děkovali Bohu, že na ně nezapomněl a přivedl zpět domů. Kvapem se všichni vrhali do práce. Rozhodli, že znovu postaví Bohu chrám a s ním opraví polorozbořený Jeruzalém. Nejprve postavili oltář, přesně na tom místě, kde původně stál, aby na něm mohli přinášet oběti Hospodinu. V dalším roce se pak dali do stavby chrámu. Při velkolepé bohoslužbě položili základy nového Hospodinova domu. Slavnostně položili základní kámen a pár ještě navrhl, ale to bylo poslední, co udělali. Pak jim do jejich plánů a vizí začaly vstupovat všelijaké nesnáze. Přišli lidé z okolních národů, jestli se mohou spolupodílet na stavbě. Izraelci je odmítli, protože stavět chrám Bohu není jako stavět ledajaký dům. Nejprve je zapotřebí Boha poznat a uvěřit v něho. A tak se z žadatelů stali nepřátelé, kteří nepřetržitě házeli Izraelcům klacky pod nohy. Až nakonec přišlo oficiální zamítnutí veškerých staveb od samotného perského krále.

III. JAK TO JE

Ageus si opřel nohu o poblíž povalený kámen a zadíval se pod sebe. Rozkaz krále utnul veškeré nadše-ní a čas utíkal nemilosrdně dál. Ageus pod sebou viděl honosné domy, zvelebené zahrady, pečlivě zoranápole, rozsáhlé sady. Uzavřeli jsme se mezi své ploty, do svých domovů a zahrad, zabrali se do svých vinic, nechali se pohltit svými poli. Žijeme, ale zapomínáme, co nás těší, co spojuje, co dodává sílu, co jsme chtěli tvořit společně. Sem, na vrcholek hory, k Hospodinovu oltáři, si mezi svým žitím jen odskakujeme. Nepobudeme tu, nezastavíme, nezamyslíme se. Vždyť - kdo by se na tohle chtěl dlouze dívat?, pomyslel si Ageus a nohou zavíklal kamenem. Oltář Boha na rozvalinách volal člověka k zamyšlení.

A tu se stalo slovo Hospodinovo k Ageovi: ‚Co je tohleto za cestu, kterou si vybral můj lid? Co vám vaše domy, pole, zvířectvo, vinice a sady přinášejí? Nepachtíte se za mnoha věcmi, které vám však jen málo mohou dát?‘

IV. JAK TO NEMUSELO DOPADNOUT

Když Ageus sbíhal s vrcholku, ani se nestačil otočit. Chtěl být dole co nejdříve, u lidí, aby všem mohl říct, na co zapomněli. ‚Nestavme už nová sídla, nezvelebujme nadbytečně naše zahrady a nepřeorávejme svá pole. Nedávejme jim víc, než potřebují. Ale postavme chrám Bohu.‘ - Když to řekl, začali se někteří Izraelci ošívát a jiní namítali, že určitě přece ještě platí zákaz stavět. Ale Ageus jim řekl: ‚Budte rozhodní, je výrok Hospodinův. Bůh vás bude sprovázet při vaší stavbě a vše dovede ke zdárnému konci.‘

V. JAK TO DOPADLO

Kdyby nebylo Boha ni člověka, prorok Ageus by neměl co na práci. Ageus ale zaslechl Boží slovo a s odvahou ho lidem tlumočil. Jim se pak při stavbě chrámu stal oporou a neustále je ujišťoval, že Bůh je s nimi. A splnilo se, jak Hospodin Bůh řekl. Perský král vydal nový rozkaz nerušit stavbu chrámu, a tak Izraelci chrám zdárně dokončili. S velikou radostí a slávou se v dostavěném chrámě konala bohoslužba. Všichni si při ní s vděčností připomínali Boží záchranu ze zajetí a otročiny a vyvedení do svobody. Bůh projevily lásku ke svému lidu a Ageus byl ten, který ji zaslechl a nebál se ji tlumočit dál.

9. MODLITBA

Dej odvalu včas slyšet, co pro nás, Pane, máš. Když nechceme slyšet, když upadáme do spokojenosti, když si myslíme, že vše pevně třímáme ve svých rukou. Díky, že ti o nás jde, že k nám promlouváš a žei my smíme slyšet tvůj hlas, i když nám třeba v onu chvíli není příjemný. Amen